

[Dagmar Andreassen.]

den side er man jo mere vant til at høre, at industrien udbytter dem, den handler med. Men der kan da godt i visse tilfælde ligge en hjælp i en samhandel.

Inden for vort parti har vi på en enkelt undtagelse nær — og vedkommende vil selv gøre rede for sine standpunkter — den opfattelse, at der ikke generelt set findes noget bedre middel til afspænding i verden end samhandel og heller ikke noget bedre middel til at op hjælpe u-landene. Apartheidpolitikken i Sydafrika er jo i meget høj grad et spørgsmål om, at en gruppe af befolkningen lever på et lavt niveau. Jeg føler mig i hvert fald meget stærkt i tvivl om, hvorvidt samhandel med Sydafrika ikke hurtigere modvirker apartheidpolitikken end isolering fra dansk side.

Jeg må altså på det radikale venstres vegne afvise det stillede dagsordensforslag.

Morten Lange: For meget længe siden, nemlig inden hr. Sigsgaards ordførerindlæg, gjorde jeg opmærksom på, at jeg ville støtte den dagsorden, som jeg forventede han fremsatte. Det vil jeg stadig væk. Selv om jeg ikke mener, at den er så forfærdelig nødvendig på baggrund af den mindretals-udtalelse, der foreligger, synes jeg alligevel, den klarificerer sagen.

Sigsgaard: Hr. Per Hækkerup forsøgte at klargøre, hvilken politik man ville føre fra socialdemokratiets side i det øjeblik, man fik regeringsmagten. Jeg opfattede det sådan, at konklusionen på det hele blev, at i det tilfælde ville man undlade at yde importkreditter, mener jeg hr. Per Hækkerup sagde, men vi taler vel begge to om eksportkreditter her. Man ville fra socialdemokratisk side undlade at yde eksportkreditter til Angola, Moçambique og Sydafrika, i det øjeblik man fik regeringsmagten. Det synes jeg er en meget glædelig klargørelse af socialdemokratiets holdning, og der bliver måske inden alt for længe lejlighed for partiet til at demonstrere, at der på dette lille punkt kommer lidt flere økonomiske realiteter ind i dansk udenrigspolitik, end der hidtil har været.

Så rejser sig det spørgsmål, som hr. Per

Hækkerup ganske rigtig peger på: hvis nu det ligger sådan, hvad så med dette dagsordensforslag, er det så nødvendigt med et dagsordensforslag? Nu tror jeg, de fleste vil have bemærket, at ved første behandling talte vi om en række forhold, der også ligger lidt uden for erhvervsfondens rammer, og det var ikke nogen tilfældighed. Det skyldtes nemlig, at en række forhold, der dækkes af forskellige love, i praksis hører sammen. F. eks. hænger den støtte til investeringer og udsendelse af ekspertstipendiater osv., som også ydes gennem loven om bistand til u-landene, i høj grad sammen med loven om erhvervsfonden. Det er derfor ikke spor tilfældigt, når dagsordensforslaget er udformet sådan, at det går såvel på eksportkreditter, som var det eneste, hr. Per Hækkerup tog stilling til her, som på al anden form for økonomisk støtte og samarbejde med disse regimer, herunder også investeringer.

Det vil sige, at dagsordensforslaget er mere omfattende end den udtalelse, der foreligger fra socialdemokratiets og SFs side, og derfor kan det selvfølgelig ikke tages af bordet, så meget desto mindre som man skulle tro, at det havde en ganske god chance for i hvert fald at vinde nogen støtte her i folketinget, idet jeg er bekendt med, at ikke den socialdemokratiske folketingsgruppe, men det socialdemokratiske parti ligger ganske på linje med den opfattelse, der kommer til udtryk i vort dagsordensforslag. Man har selv fremsat et forslag om støtte til befrielsesbevægelser for ganske kort tid siden, så derfor skulle der være håb om i hvert fald måske nogen støtte også fra socialdemokratisk side her i salen ved afstemningen om et sådant dagsordensforslag. I hvert fald synes jeg, at der tiltrænges en afklaring, og at det er nødvendigt at se på eksportkreditterne og anden form for økonomisk støtte, herunder investeringerne i sammenhæng.

Hr. Haunstrup Clemmensen sagde, at det var mærkeligt, når jeg stillede et sådant forslag, at jeg talte præcis om disse områder, Angola, Moçambique og Sydafrika, og ikke om diktaturlande i al almindelighed. Til det må jeg kun sige, at hvis meningsforskellen mellem hr. Haunstrup Clemmensen og mig består i, at hr. Haunstrup Clemmensen ønsker andre diktaturlande med ind i dagsor-